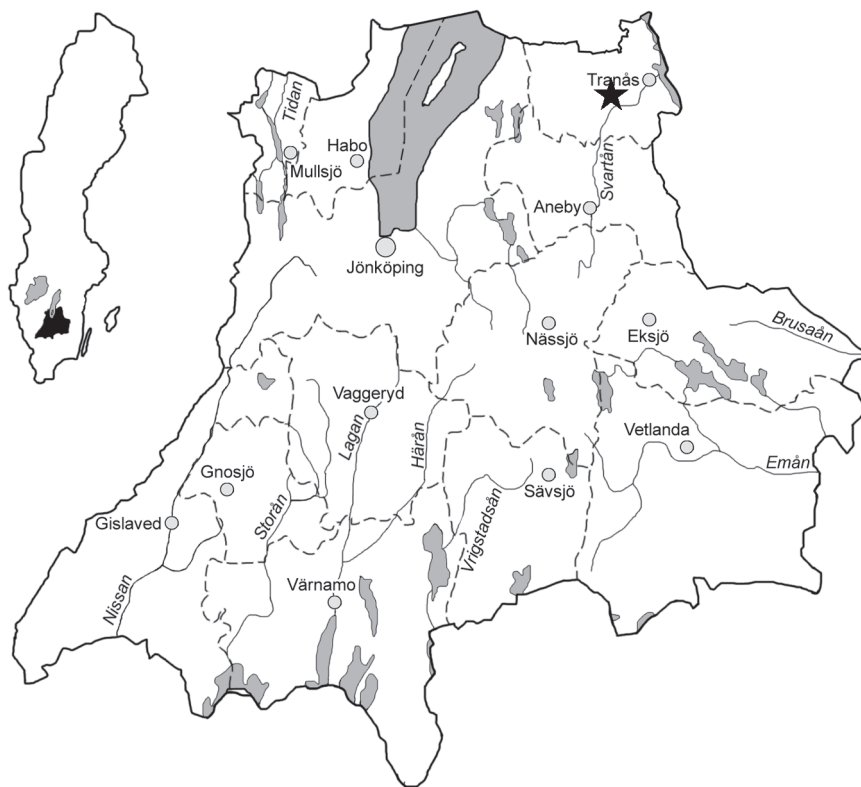

Göberga gård

Antikvarisk medverkan i samband med
partiell omläggning av gaveltak på mangårdsbyggnaden.
Linderås socken i Tranås kommun,
Jönköpings län

Rapport och foto: Bo E Karlson
Grafisk design: Anna Stålhammar
Tryck: Arkitektkopia, Jönköping

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:
© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2013

JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM

ANTIKVARISK KONTROLL

1. ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Antikvarisk kontrollant Bo E Karlson	Rapportförfattare Bo E Karlson, Anders Franzén	Dnr. 359/04	Lst./Kommun dnr. 434-14184-04	Slutbesiktning utförd Augusti 2005
Fastighetsbeteckning/Populärnamn Göberga gård, Göberga 1:34		Beslut enligt ☐ Lagen om kulturminnen m.m. ☒ Förordningen om bidrag till kulturmiljövård ☐ Plan- och bygglagen		
Län Jönköping	Kommun Tanås			
Stadsdel/Trakt	Socken/Församling Linderås	Fastighetsägare/Adressuppgifter Magnus och Charlotta Ericson Göberga 3 573 97 TRANÅS		
Ekonomisk karta Göberga 7E 6i	Koordinat x	Koordinat y		

2. BAKGRUND (bakgrundsbeskrivning, historik)

Huvudbyggnaden på Göberga uppfördes på slutet av 1750-talet. Vid 1800-talets mitt skedde en större ombyggnad då den nuvarande panelen tillkom. Delar av stommen, takkonstruktionen och tornet består av timmer som tillhört en tidigare huvudbyggnad som uppfördes på 1660-talet. Genom dendrokronologiska undersökningar har dessa dateringar kunnat fastställas. Byggnaden är uppförd av timmer i 1½ våning under ett brutet, tak med valmade gavelspetsar. Fasaden är klädd med locklistpanel som målats gul och med fönster och omfattningar i en ljusare färg.

Till byggnadens karaktär bidrar i hög grad klocktornet som rider på nocken och som till sin form har överflyttats från den tidigare huvudbyggnaden. På långsidorna finns frontoner. Den på norra sidan är troligen helt från 1700-talets mitt medan den på den södra sidan över huvudingången fick sin böjda form vid ombyggnaden vid 1800-talets mitt.

Den främre centrala gårdsmiljön består även av två flygelbyggnader. De uppfördes på 1740-talet. Den östra är genom dendrokronologi daterad till 1740-talets början och den västra flygeln torde ha tillkommit vid samma tid.

Göberga är byggnadsminne enligt Kulturminneslagen sedan 1978. Fastigheten ingår även i Säbydalens riksintresse för kulturmiljövården.

Syftet med de nedan beskrivna arbetena har varit att reparera byggnadens takfall på gavlarna. En tidigare etapp 1999 gällde främst de norra takfallen. Under 2004 har det mellersta takfallet lagts om. Plåtarbeten utfördes på den södra frontonen och likaså på takfönstren.

Arbetet har nu omfattat omläggning av taket med befintligt tegel och att reparera och justera undertaket med utbyte av läkt och skadat trävirke.

3. ÅTGÄRD

Period/år	Arkitekt	Entreprenör/Hantverkare	Byggherre
Maj-juni 2005	-	Svensk Byggtradition. Per Zackrisson Hantverkare för bl. a. plåtarbeten.	Magnus och Charlotta Ericson, Göberga
Berörd byggnadsdel	Tillstånd före renovering	Vidtagna åtgärder (med angivande av material, metoder, avvikelser från program)	
Gaveltaken	Taken är belagda med enkupiga tegelpannor.	Vid igångsättningen konstaterades att gaveltaken hade ett lager av kluvna spån under yttertaket. Arbetet fick därför inriktas på att bevara så mycket som möjligt av spånbeklädnaden och låta den ligga kvar. Det gick att nästan helt bevara detta äldre yttskikt. Ovanpå spånskiktet hade med jämna	

		<p>mellanrum lagts bräder vertikalt mot taket och dessa hade tjänat som underlag till den ovanpå spikade ströläkten. Den senare lagda ströläkten togs nu bort och en del justeringar och kompletteringar fick göras för att ge ett jämt underlag för det nya skyddande underskiktet.</p> <p>Detta lades med en oljehärdad masonit. Skivorna lades sedan med överlappning och ovanpå dessa spikades sedan en ny ströläkt och utrymme gavs till en liten distans för vattenavrinning.</p> <p>Därpå återlades tegelpannorna och nockpannorna. Teglet rengjordes genom borstning. Genomgången av de två takfallen gjordes etappvis.</p>
--	--	---

4. KOMMENTARER (erfarenheter, kritisk granskning)

--

5. BYGGNADSHISTORISKA RÖN / HISTORISKA RÖN (nya upptäckter, datering, ev. kommande publikation)

När arbetet med avtagning av teglet påbörjades framkom att gavelspetsarna var täckta av ett delvis skadad, men till största delen bevarad spånbeklädnad av kluvna spån. Denna spånbeklädnad var tidigare inte känd. Det är endast på gavelspetsarna som den bevarats förutom på delar av tornet som är täckt med spån. Taket bör därför till sin helhet från början varit täckt med spån.

Tegelpannorna är stämplade Josefsdal och har troligen tillkommit vid en omläggning av taket under perioden 1920 till 1950. Spånbeklädnaden har troligen tillkommit då byggnaden uppfördes omkring 1750. Spånen hade varit tjärade. Spånens längd varierade något men flertalet var i längd ca 44 cm och i bredd 11-28 cm. De var lagda med en överlappning av ca 15 cm och i tre skikt. Några spån har tillvaratagits för att bevaras som typexempel.

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv

Datum: 18 februari 2013 Underskrift: Bo E Karlson

FOTOBILAGA

Herrgårdsbyggnaden från sydväst under restaurering. Mittpartiet med klocktornet. Foto 2005 BEK.

Herrgårdsbyggnaden från sydväst under restaurering. Läggnigen skedde etappvis för att bevara det underliggande äldre spåntaket. Foto 2005. BEK.

Herrgårdbyggnaden från söder under restaurering. Ny täckning över det äldre spåntaket. Foto 2005. BEK.

Herrgårdbyggnadens tak från väster. Det underliggande äldre spåntaket. Foto 2005. BEK.

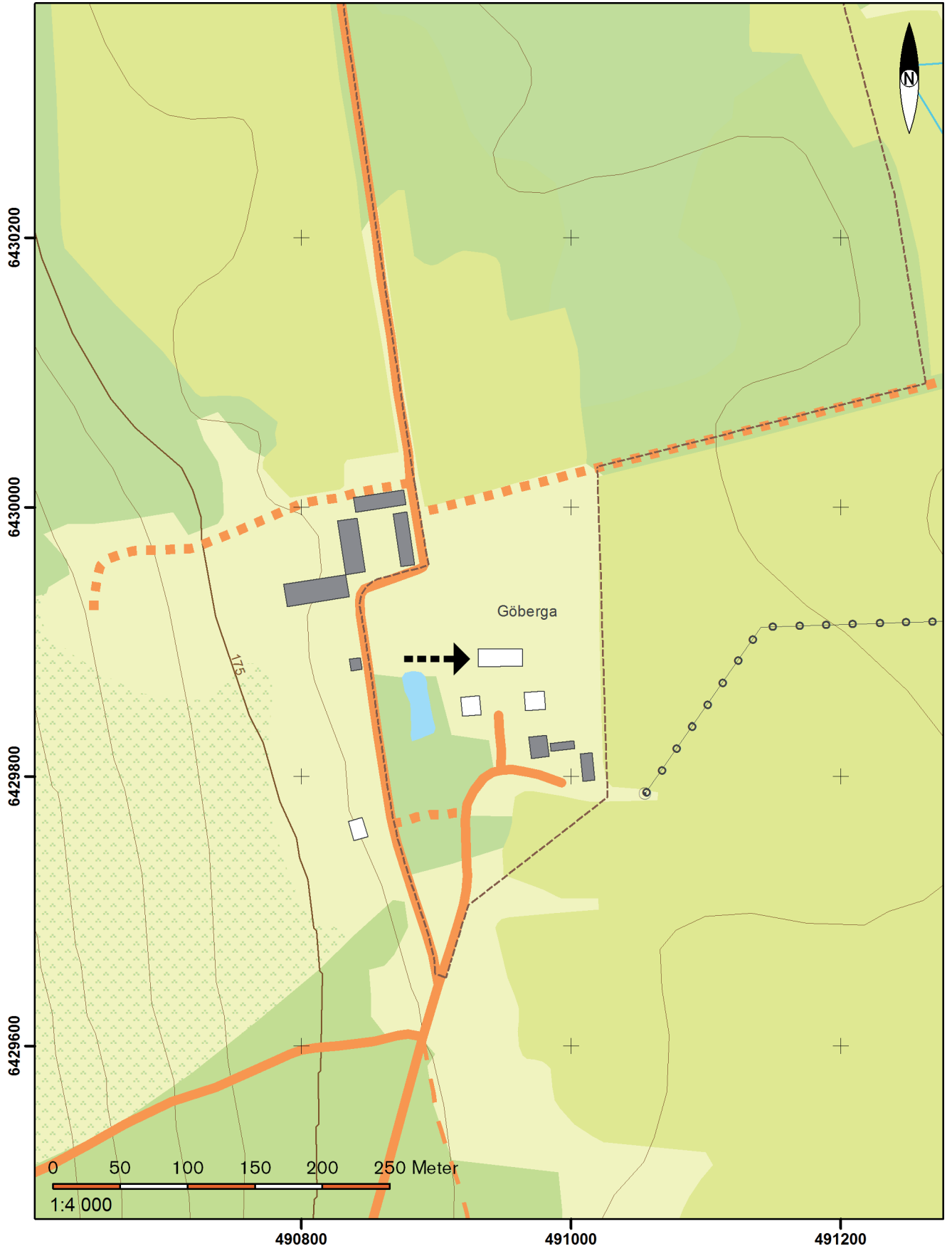
Herrgårdsbyggnaden från öster. Östra takfallet. Det underliggande spåntaket. Foto 2005. BEK.

Herrgårdsbyggnaden från öster. Östra takfallet. Det underliggande spåntaket. Foto 2005. BEK.

Herrgårdsbyggnaden från öster. Teglet på ny bärläkt och masonit. Foto 2005. BEK.

Byggnadsvårdsrapport 2013:40
JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM